

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXV, broj 45

12. studenoga 2015.

cijena 200 Ft

IV. Međunarodni humanitarni glazbeni festival „Martince“, Orkestar Drava

Foto: Ákos Kollár

4. – 5. stranica

Bunjevačka zlatna grana

6. stranica

U salantskoj školi

7. stranica

Nakovićevo naticanje

11. stranica

Komentar

Kad srce najzad vliče...

Ne morem vam objasniti koje su čuti na hrvanju u človiu, kad po brojni ljeta amaterski igrokazač zopet stoji na pozornici s glumačkom namjerom. Prošle subote svi mi, ki smo negda, ali i sad, člani jedne zvanaredne grupe u Petrovom Selu, i ke je još jednoč uspjela skupaspraviti u jednu cjelinu Ana Škrapić-Timar, dugoljetna redateljica Igrokazačkoga društva u spomenutom naselju, kot i mlado obećanje u osobi školarov, u maratonskom gala programu smo proslavili srebrni jubilej, u kom su mogli uživati tako izvodjači, kot i puna dvorana kulturnoga doma s gledateljima od različite starosti. Dvadeset i pet ljet nas je ponukalo u ovoj Pinčenoj dolini da najzad pogledamo s ponosom, jer nomo reći istinu, nimalo nije lako u svakoj sezoni inscenirati novi kusić od dvi ure na hrvatskom jeziku, pak putujući po Gradišću, razveseliti obraze, pokloniti vlasnikom jezičnoga znanja sadržajne minute. Koju vridnost je moglo imati postojanje seoskoga amaterskoga kazališća, koje je negda davno svagdir taku visoku popularnost doživilo med Hrvati širom Ugarske, a koji je danas smisao mukotrpnoga, nesebičnoga djela, učnje ulogov i ogromnoga entuzijazma? Dovoljno je bilo samo pogledati lice glavnih junakov, dost je bilo samo čuti neke riči iz razgovorov pred nastupom, koji smo dočekali drhtajućim želudcem i uzrujanošću prošle subote. Zahvaljujući čuvarom hrvatske riči još pred nami, ova tradicija još živi u Gradišću, početo od Petrovoga Sela prik Hrvatskoga Židana do Koljnofa, i svaki igrokazač je jedan čvrsti stup, ljubezni, vjerni, talentirani poštovatelj hrvatske riči, a što je najvažnije, svisni kurator svojega poslanstva. Kako se je to moglo viditi pri programu, još ima ufanja i pomoću naraščaja hrvatski teatar znamda će još doživiti brojne okrugle godišnjice ne samo u Pinčenoj dragi nego i u svi naši mjesti, kade ova aktivnost u zimsku dob za jedan večer ili otpodne stvara iluziju, vabi k zabavi u naši seoski kulturni domi. Na subotnjoj pozornici su se objamili didi s nukići, mama i čaća s kćerkom, dičaki i divičice i zjetkom jer te noći različite generacije su se spojeno klanjale i boginji Taliji, odnosno kazališnoj strasti. Strasti, ka se s riči ne moru opisati, ni pojmiti, neizbrisljivo dugavi u nami ki smo bar jednoč kušali slavu i fenomen igre. Po riči pokojnoga glumca ki je ljetos naglo prošao od nas, Alberta Handlera, jednostavno to je ono, kad te srce najzad vliče u društvo i na pozornicu, a ti se tomu suprotstaviti nikako ne moreš. Hvala za ti zvanaredni dar svim bivšim, sadašnjim i budućim igrokazačem...

Tiho

Glasnikov tjedan

Dana 8. studenog održani su parlamentarni izbori u Republici Hrvatskoj, na kojima su hrvatski građani s pravom glasa birali 151 zastupnika Hrvatskoga sabora na mandat od četiri godine. Prema podatcima Državnog izbornog povjerenstva, nakon obradbe 99,79 posto biračkih mjesta, HDZ-ova Domoljubna koalicija osvojila je 59, SDP-ova koalicija «Hrvatska raste» 56, Most nezavisnih lista 19, IDS 3, HDSSB 2, «Bandić Milan 365...» 2, Uspješna Hrvatska 1, Živi zid 1 zastupnički mandat. Tri mandata iz XI. izborne jedinice (inozemstvo) pripala su HDZ-u i već su u spomenutom broju mandata 59. Tu je i osam mandata iz XII. izborne jedinice na-

četiri godine predstavljati mađarsku nacionalnu manjinu u Hrvatskom saboru borila su se dva kandidata: Sándor Juhász (bio je saborski zastupnik Mađara u proteklome mandatu) koji je osvojio 2217 glasova, i Robert Jankovics koji je osvojio 2196 glasova. Razlika od tek 21 glasa. Bitna 21 glasa. Predizborna kampanja dvojice spomenutih bila je nadasve napeta i zanimljiva. Glasovanju je pristupilo 4472 pripadnika mađarske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

U XI. izbornoj jedinici birali su se zastupnici iz dijaspore. Na pojedinim listama mogli smo naići i na imena predstavnika Hrvata iz dijaspore, neka i nama poznata.

U Mađarskoj je u XI. izbornoj jedinici glasovalo sveukupno 29 osoba, od čega njih 18 na Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Pečuhu, a njih 11 na Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Budimpešti. Po podatcima Državnog izbornog povjerenstva HDZ-ova Domoljubna koalicija osvojila je 22 glasa, „Bandić Milan 365...” 4 glasa, Most nezavisnih lista 2 glasa i Narodna stranka reformisti 1 glas.

Iz Mađarske nije bilo nijednog imena. U Mađarskoj se moglo glasovati na dva biračka mjesta: na Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Budimpešti i na Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Pečuhu. U Mađarskoj je u XI. izbornoj jedinici glasovalo sveukupno 29 osoba, od čega njih 18 na Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Pečuhu, a njih 11 na Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Budimpešti. Po podatcima Državnog izbornog povjerenstva

HDZ-ova Domoljubna koalicija osvojila je 22 glasa, «Bandić Milan 365...» 4 glasa, Most nezavisnih lista 2 glasa i Narodna stranka reformisti 1 glas. Još u noći nakon izbora i s prvim rezultatima sve su oči uperene u Most nezavisnih lista i Božu Petrova. On je na listi Most bio zadnji, četrnaesti, a preferencijalnim glasovanjem na svojoj listi dobio najveći broj glasova. Taj tridesetogodišnjak, 2013. godine s Mostom postaje gradonačelnikom Metkovića. Petrov lani u listopadu najavio je mogućnost ulaska Mosta na državnu političku scenu. U godinu dana, do 8. studenoga 2015., strelovitom brzinom osvojio je Most biračko tijelo i dobio zavidnih 19 mandata. Prema Ustavu, predsjednica povjerava mandat za sastavljanje vlade osobi koja, na temelju raspodjele zastupničkih mjesta u Hrvatskom saboru i obavljenih konzultacija, uživa povjerenje većine svih zastupnika. Nije jedan od dvaju velikih političkih blokova, prema nepotpunim podatcima, nije «iz prve» dobio do magične brojke 76, pa će ključnu ulogu u formiranju vlade odigrati Most, kao treća politička snaga.

HDZ-ova Domoljubna koalicija osvojila je 22 glasa, «Bandić Milan 365...» 4 glasa, Most nezavisnih lista 2 glasa i Narodna stranka reformisti 1 glas.

Još u noći nakon izbora i s prvim rezultatima sve su oči uperene u Most nezavisnih lista i Božu Petrova. On je na listi Most bio zadnji, četrnaesti, a preferencijalnim glasovanjem na svojoj listi dobio najveći broj glasova. Taj tridesetogodišnjak, 2013. godine s Mostom postaje gradonačelnikom Metkovića. Petrov lani u listopadu najavio je mogućnost ulaska Mosta na državnu političku scenu. U godinu dana, do 8. studenoga 2015., strelovitom brzinom osvojio je Most biračko tijelo i dobio zavidnih 19 mandata. Prema Ustavu, predsjednica povjerava mandat za sastavljanje vlade osobi koja, na temelju raspodjele zastupničkih mjesta u Hrvatskom saboru i obavljenih konzultacija, uživa povjerenje većine svih zastupnika. Nije jedan od dvaju velikih političkih blokova, prema nepotpunim podatcima, nije «iz prve» dobio do magične brojke 76, pa će ključnu ulogu u formiranju vlade odigrati Most, kao treća politička snaga.

Branka Pavić Blažetin

Zagreb, 6. studenoga 2015.

Zaštita i ostvarivanje manjinskih prava Hrvata izvan Domovine mora postati imperativ

Predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović primila je predstavnike hrvatskih manjinskih zajednica iz Republike Austrije, Crne Gore, Talijanske Republike, Mađarske, Republike Makedonije, Slovačke Republike, Republike Slovenije i Republike Srbije koji sudjeluju na 21. Forumu hrvatskih manjina u organizaciji Hrvatske matice iseljenika.

Predsjednica Republike istaknula je kako je položaj i briga za Hrvate izvan Domovine bitna sastavnica njezine ukupne politike te da u sklopu svojih vanjskopoličkih susreta uvijek ističe njihov prilog bogatstvu nasljeđa država u kojima žive. Naglasila je važnost održavanja snažnih veza između hrvatskih manjinskih zajednica i Republike Hrvatske te potrebu daljnjega strateškog pristupa državne politike prema ovim zajednicama i obogaćivanja programa usmjerenih na podupiranje njihovih aktivnosti, radi očuvanja ovih, pretežito, malobrojnih zajednica. Predstavnici hrvatskih manjinskih zajednica upoznali su Predsjednicu Republike sa svojim položajem u pojedinim državama, odnosno potrebama i mogućnostima za njegovo unapređenje, kao i njihovim aktivnostima, posebno naglašujući one kulturne i obrazovne. U razgovoru je iznesen i niz vrijednih prijedloga kako poduprijeti hrvatske manjinske zajednice, poput toga da tvrtke iz Republike Hrvatske nazočne na tržištima u tim državama pri zapošljavanju imaju u vidu upravo pripadnike hrvatskih zajednica. Predsjednica Republike naznačila je nastavak svojega predanog zalaganja za unapređenje položaja hrvatskih manjinskih zajednica i brige za sve Hrvate izvan Domovine. Na sastanku su sudjelovali ovi predstavnici hrvatskih manjinskih zajednica: predsjednik Hrvatskoga

kulturnog društva u Gradišću Stanko Horvat, predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća Crne Gore Zvonimir Deković, predsjednik Zaklade „Agostina Piccoli“ iz Talijanske Republike Antonio Sammartino, predsjednik Hrvatske državne samouprave, Budimpešta, Ivan Gugan, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Mišo Hepp, predsjednik Zajednice Hrvata u Makedoniji Nenad Živković, predsjednik Hrvatskoga kulturnog saveza u Slovačkoj Radoslav Janković, predstavnik Saveza hrvatskih društava u Sloveniji Petar Antunović i predsjednik Izvršnog odbora Nacionalnog vijeća hrvatske nacionalne manjine iz Subotice Darko Sarić Lukendić.

U njihovoj pratnji bili su ravnatelj Hrvatske matice iseljenika mr. sc. Darko Sarić Lukendić, i predstavnik Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Milan Bošnjak.

Izvor: predsjednica.hr

MARTINCI – Sukladno Odredbama Pravilnika o organizaciji i djelovanju Hrvatske državne samouprave, njezin predsjednik Ivan Gugan sazvaio je sjednicu Skupštine koja će se održati

14. studenoga 2015. godine u 11 sati u Hrvatskome kulturnom i sportskom centru „Josip Gujaš Đuretin“ (7968 Martinci, Kossuthova 2).

Za sastanak je predložio ovaj dnevni red:

- 1) Izvješće predsjednika o radu između dviju sjednica Skupštine, izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao, izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik. Referent: Ivan Gugan, predsjednik.
  - 2) Prijedlog HDS-ova plana rada za 2016. godinu. Referent: Ivan Gugan, predsjednik.
  - 3) Donošenje odluke o Planu unutarnjeg nadzora za 2016. godinu. Referent: Ivan Gugan, predsjednik.
  - 4) Donošenje odluke o raspisivanju natječaja za voditelja Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Đuretin“. Referent: Ivan Gugan, predsjednik.
  - 5) Donošenje odluke o raspisivanju natječaja za voditelja Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“. Referent: Ivan Gugan, predsjednik.
  - 6) Rasprava o stanju utemeljenja školskoga središta u Sambotelu. Referentica: Edita Horvat-Pauković.
  - 7) Razno.
    - a) Rasprava o prijedlogu zastupnika Ladislava Gujaša: „Skupština Hrvatske državne samouprave svoje odluke donosi isključivo na osnovi prethodno izrađenih pismenih prijedloga koje članovima Skupštine treba dostaviti najkasnije osam dana prije saziva. Na skupštini, vezano za točke dnevnog reda, mogu se iznijeti mišljenja i, na osnovi iznesenih prijedloga, uz posebno glasovanje, nadopuniti i preinačiti.“ Referent: Ladislav Gujaš.
- Sjednica je ujedno i javna tribina.

IV. Međunarodni humanitarni glazbeni festival „Martince”

U organizaciji martinačke Seoske i Hrvatske samouprave, u martinačkoj športskoj dvorani ove godine 22. listopada održan je IV. Međunarodni glazbeni festival «Martince» s brojnim izvođačima, a ovaj put i s humanitarnim ciljem.

Festival je ovaj put dobio važniju ulogu, i to humanitarnu. Cilj je Dobrotvornog festivala bio pružanje pomoći Lukoviščaninu Mati Balogu, koji je član Orkestra Drave, a inače lukoviški svirači čine i prateći orkestar Martinačkoga ženskog pjevačkog zbora „Korjani”. Mladi svirač ima teškoća s vidom zbog naslijeđene bolesti. Mate je inače glazbenik, student, te aktivan član hrvatske zajednice u Mađarskoj.

Među uzvanicima našli su se, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan, koji je i otvorio Festival, predsjednik Zajednice podravskih Hrvata Jozo Solga, prijatelji iz Virovitičko-podravске županije, okolnih naselja, brojni Hrvati i njihovo društvo. Nazočne je pozdravio HDS-ov predsjednik Ivan Gugan, a u ime domaćina martinački načelnik Levente Varnai i predsjednica Hrvatske samouprave Đurđa Sigečan. Program Festivala vodio je novinar, urednik Tomo Füre.

Program je započeo svirkom lukoviškog Orkestra Drava, u kojem svira i Mate Balog zbog koga je priredba poprimila humani-

HDS-ov predsjednik Ivan Gugan pozdravlja nazočne.

Orkestar Vizin

tarnu ulogu. Ponose se nagradom za Najomiljenijeg interpretatora u barčanskoj regiji, koji su dobili 2010. godine. Nakon njih slijedio je program starinskoga tamburaškog Orkestra Biseri Drave, koji neprekidno djeluje već od 1993. godine. Iz Pečuha je stigao Orkestar Vizin kako bi svojom svirkom pridonio priredbi. Najveći dio sudionika Festivala stigao je iz Hrvatske. Kako svi rekoše, njima je iznimno važno da podupiru svirkom i pjevanjem ove priredbe i bilo im je drago što su imali mogućnost doći u Martince, sudjelovati na Festivalu i učiniti nešto dobro. Bili su tu

sastav Imperia, Veseli stroj, Pero Pavličić i Otkazani let, osječki pjevač Igor Delač, a jednako tako i Kumovi, omiljeni sastav iz Hrvatske. Zadnja je točka bila nastup sastava Beginii iz Jastrebarskog. Sastav, koji je i u našim krugovima vrlo omiljen, doživljava sve veće uspjehe i u Hrvatskoj i kod nas u Mađarskoj, te u susjednim državama. Na upit koliko su u naše vrijeme ljudi humanitarni i što njima, sudionicima znači nastupati na ovome

Veseli stroj iz Slatine

Virovitički sastav Imperia

Tamburaški zbor i orkestar Biseri Drave

Tamburaški sastav Beginji

Festivalu, odgovorio je Mario, frontmen i pjevač sastava Beginji:

„Sve se manje ljudi brine o drugima, sve više gledaju samo svoje interese i jako mi je drago kad čujem neke vijesti da ima Hrvata ili mnogo nas iz Hrvatske koji ili daju novce ili pomažu svojim nastupima...”

„Prvo smo došli iz zbog toga humanitarnog karaktera, kad nekome možemo pomoći, mi smo uvijek tu, a druga je stvar to što još nismo imali priliku nastupati u Mađarskoj, to nam je prvi put i, evo, jako smo sretni i veseli kada čujemo i vidimo da i ovdje znaju i pjevaju naše pjesme.”

Nakon programa slijedilo je druženje uza svirku pozvanih orkestara, a raspoloženje je i ovoga puta bilo na visini.

Luca Gažić

Foto: Ákos Kollár

Pero Pavlović i Otkazani let

Predstavljamo KUD „Bunjevačka zlatna grana“

„Bunjevci su zlatna grana hrvatskoga stabla“

Bajski KUD „Bunjevačka zlatna grana“ ove godine obilježava 10. obljetnicu obnovljenoga Društva, osnovanoga u listopadu 1972. godine pod imenom Čitaonica, a 2005. godine obnovljeno pod imenom „Bunjevačka zlatna grana“. Do promjene imena došlo je zbog određenih teškoća oko bajske udruge. Kako nam uz ostalo reče predsjednica Društva Ildika Kubatov Filaković, odabir je imena znakovit jer upućuje na to da su Bunjevci jedna grana, zlatna grana hrvatskoga stabla. Osim nje u tročlanom vodstvu još su Jadranka Ševarac i Joso Miškei.

Na ovogodišnjem Bajskom prelu

– Udruga sada broji 23 člana, imamo dječju sekciju na koju smo jako ponosni, a koja neprekidno radi od 2009. godine. U okviru Društva djeluje i pjevački zbor koji nastupa i na crkveno-vjerskim i na kulturnim priredbama. Članstvo nam je prilično šaroliko, od umirovljenika preko sredovječnih članova do djece. Nažalost, najmanje ima mladih između 15 i 20 godina.

Prema njezinim riječima, tjedne probe održavaju svakog petka, od 18 sati za djecu, a od 19 sati za odrasle. Sve zainteresirane koji se žele uključiti u njihovu udругu rado očekuju u Széchenyijevoj ulici u bajskom Domu civila. Društvo ima vlastite nošnje, ali imaju ih i članovi. Ono što se može vidjeti na pozornici, tamo je miješano, jer neki članovi ne mogu odjenuti svoju nošnju jer je riječ o odjevnim predmetima starima više od sto godina, te bi tijekom putovanja i nastupa oštetili to neprocjenjivo blago. Zato se većinom koriste nošnjom u vlasništvu društva koje je novije izradbe. Za razliku od mnogih društava, samo djelomično imaju teškoća s pratećim orkestrom jer dobro surađuju s više orkestara, i to s „Čabarom“, „Bačkom“ i „Dunavom“. Ponajviše ovisi o tome koliko su orkestri zauzeti, odnosno slobodni u vrijeme njihova nastupa. Prateći rad KUD-a, može se zaključiti da mnogo pozornosti posvećuju očuvanju pučkih tradicija, posebno običaja. Najponosniji su na oživljavanje i njegovanje duhovskog običaja „bunjevačkih kraljica“. Izvode ga svake godine, a u tome uspijevaju ponajprije zato što imaju dječju sekciju koja je i utemeljena poradi „bunjevačkih kraljica“. Tako sada već petu-šestu godinu zaredom obilaze bunjevačko-hrvatske domove u Baji. Mjesec dana prije Duhova potraže obitelji koji će ih rado primiti. U početku su obilazili i domove bunjevačkih Hrvata na bajskom Dolnjaku, a u posljednje vrijeme, konkretno ove godine, obilazili su bunjevačke domove, 9 – 10 obitelji na Fancagi. Ono što smatraju vrlo važnim jest suradnja sa župnikom nekadašnje franjevačke župe, Župe svetog Antuna Padovanskog. Stoga za

taj njihov ophod dobivaju i Božji blagoslov koji im svaki put udijeli velečasni Mathias Schindler. Godišnje trideset nastupa znači umalo tri nastupa mjesečno, i to na kulturnim, crkveno-vjerskim priredbama i raznim festivalima, što je uistinu vrlo lijepa brojka, na čemu im možemo samo zavidjeti. Među brojnim sadržajima predsjednica Ildika Kubatov Filaković ističe Antunovo kada za župno proštenje imaju svečanu misu na hrvatskome jeziku, a uz to nakon mise organiziraju i sastanak hrvatskih crkvenih zborova. Na sastanak dolaze oni zborovi s kojima već više godina surađuju, kao naprimjer zborovi iz Dušnoka, Kačmara..., a najnovije i s pjevačkim zborom iz baranjskog Kozara. Premda sve teže i teže, ali još uvijek svake godine na Cvjetnicu i Veliki petak pjevaju Muku Isusovu ili Pasiju u crkvi svetog Antuna Padovanskog. Osim toga redovito nastupaju na bajskoj Fišijadi odnosno Smotri folkloru Gornje Bačke, a šestu godinu sudjeluju i u nizu plesničica pod nazivom „Ples naroda“. Tijekom godine imali su raznoraznih nastupa, tako su nastupili u Kečkemetu na Festivalu „Hírös“, vodili su razne plesničice od vrtića do državne civilne udruge željezničara, a crkveni zbor nastupao je na susretima hrvatskih crkvenih zborova. I ove godine organizirat će Bunjevačku badnju večer, a potkraj godine crkveni zbor pjevat će na susretu zborova i Božićnom koncertu u Dušnoku

Najvećim se dijelom rad Društva financira s potporama putem raznih natječaja, primjerice Fonda Ministarstva ljudskih resursa, također i iz gradskoga proračuna, ali i s potporom pojedinih poduzetnika ili organizatora koji im podmiruju putne troškove, a podupire ih i Hrvatska samouprava grada Baje.

– Najponosniji smo na to što smo uspjeli oživjeti i tako očuvati, prenijeti na mlađe stare bunjevačke običaje, jer to je ono najvažnije što smatramo svojom prvenstvenom zadaćom, ono zbog čega postojimo. Ako mi to ne uradimo, onda se bojimo da će sve to nestati. Nadamo se da će upravo naša djeca u dječjoj sekciji biti naša budućnost, da će se za nekoliko godina uključiti u rad odrasloga društva. – dodaje na kraju Ildika Kubatov Filaković.

Stipan Balatinac

Prigodom posljednjeg nastupa u Aljmašu

SALANTA

Hrvatski dan u salantskoj školi

Vodstvo i djelatnici salantske osnovne škole, u prvom redu nastavnice hrvatskoga jezika i književnosti Eva Adam Bedić i Timea Horvat Takač, uz podršku ravnateljice škole Katalin Balogh, ove su godine, 20. listopada, prvi put organizirale cjelodnevne školske programe pod zajedničkim imenom Hrvatski dan.

Svi djelatnici škole i učenici bili su aktivno uključeni u organizaciju i provedbu Dana. Našli su se tu brojni pomagači, tako mjesna Hrvatska samouprava, na čelu s predsjednikom Mijom Štandovarom i dopredsjednicom Brigitom Štivić Sándor, mnoge bošnjačke Hrvatice iz Salante, tkalja Anica Gatai iz Semartina, udana u Kašad, umirovljena pedagoginja Anica Torjanac, dr. sc. Stjepan Blažetin, članovi KUD-a Marica i mnogi drugi koji su djelatno pomagali ili su sudjelovali kao gosti i promatrači događanja. Među gostima bila je i prva konzulica Generalnog konzulata Dinka Franulić, predsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije Mišo Šarošac, glavna urednica Medijskog centra Croatica Branka Pavić Blažetin i mnogi drugi dragi ljudi.

Ipak, najdraži gosti učenicima salantske škole bile su bake i tete, koje su se odazvale pozivu i svoje vrijeme posvetile i provele s njima učeći ih prošlosti, sadašnjosti i budućnosti, mame i bake koje su pekle kolače koji su se nekada služili na stolovima bošnjačkih Hrvata.

Tkanje i tkalački stan učenicima je pokazala tkalja Anka Gatai, koja je ovom prigodom tkala na tkalačkome stanu mame Anice Torjanac. Organizatori su stan dovezli iz Šikloša u Salantu i ondje

Oni su krunili kukuruz

ga sastavili te pokazali djeci i odraslima koliko se ljepote može izroditi iz konaca i vještine zvane tkanje. Gosti su donijeli niz otkanih stvari: pokrivača, stolnjaka, ukrasnih otirača. Uz spomenuto mogli su saznati i vidjeti kako Mariška Božanović pravi „štrimfle s bubicama“. Ako ste pak željeli naučiti kiseliti kupus po običaju salantskih bošnjačkih Hrvata, i to ste mogli na licu mjesta razgledati. Bila je tu i prigodna izložba narodnih nošnji hrvatskih etničkih skupina te fotoizložba Zaklade Zornica nova koja nam je dočarala graditeljstvo u hrvatskim selima oko Pečuha koje nastanjuju Hrvati. U svečanoj dvorani škole mogla se razgledati izložba učenika salantske škole koji su sudjelovali ovogodišnjem raspisu Croatia-

Dio uzvanika i domaćina

Folklorno-kulturni program

dina likovnog natječaja na temu za kategorije vrtića: Čarobni vrt, a za kategorije učenika osnovne škole pod nazivom Europa u mojim očima. A da bi uresi bili na visini, pobrinula se mama Ágnes Körmendi kojoj su organizatori posebno zahvalili kao i svim gospođama koje su ispekle starovinske kolače za ovu priliku.

U kulturnome programu učenici drugog razreda sa svojom učiteljicom Timeom Horvat Takač predstavili su se s malim kolom, slijedili su izvrsni kazivači stihova na hrvatskom jeziku, a potom učenici škole koji su ujedno članovi KUD-a Marica, otplivali su bošnjačke plesove, njih podučava Vesna Velin.

Na samome kraju programa slijedilo je predavanje Stjepana Blažetina o Hrvatima u Mađarskoj. Prilagodivši svoje predavanje trenutku i dobi slušatelja, na zanimljiv način govorio je na mađarskom i hrvatskom jeziku o povijesti bošnjačkih Hrvata i selima koja oni nastanjuju u okolici Pečuha, posebice o Salanti i mnogočemu drugome. Slijedila je plesačnica koju je vodila članica KUD-a Tanac i KUD-a Marica, Salančanka Ramona Štivić.

U sklopu programa Hrvatskog dana u salantskoj osnovnoj školi predstavljena je i zbirka recepata starih jela koja su se kuhala nekoć u obiteljima bošnjačkih Hrvata u Salanti, a mnogi ih kuhaju i danas. Recepte su sakupili učenici škole prošle školske

godine, a ispričale i jela su za njih priredile Ljubica Marković, Mariška Štrbenac, Mariška Salančanin, Marta Szendrői, Milica Grgić, Ruža Štandovar, Marta Adam. Svima njima učenici su zahvalili ukoričenim sveskom «Tradicionalna bošnjačka jela u Salanti» i strukom cvijeta.

Svi sudionici Dana mogli su kušati neke od slatkih i slanijih kolača, koji su se pekli nekada, ali se i danas rado pripremaju u kućama salantskih bošnjačkih Hrvata. Tako smo i mi kušali: gibanicu ukiselu s makom i orasima, gibanicu uslatko sa sirom, makom, jabukama, krijesom (grizom) i višnjama, listiće, makovaču, salom kolače. Od slanijih kolača: suparnu pogaču, pogačice s «krumpjerima», i s čvarcima...

Branka Pavić Blažetin

Večer hrvatskih narodnih pripovjedaka

O neiscrpnom bogatstvu hrvatskih narodnih pripovjedaka govori Đuro Franković.

Dan mađarske narodne priče svake se godine obilježava 30. rujna, na dan rođenja mađarskoga sakupljača i kazivača narodnih pripovjedaka Eleka Benedeka. Taj se dan obilježava u duhu čitanja pripovjedaka. Udruga „Könyv(tár)támasz” i Državna knjižnica za strane jezike, uz potporu Fonda Ministarstva ljudskih resursa, 2013. godine pokrenuli su programski niz u sklopu kojeg se predstavljaju narodne pripovijetke manjina u Mađarskoj. Godine 2013. predstavile su se narodne pripovijetke Slovaka i Roma, 2014. blago njemačke zajednice, a ove su godine prikazane hrvatske narodne pripovijetke. U bajkoviti svijet hrvatskih narodnih pripovjedaka, o njihovim posebnostima po etničkim skupinama Hrvata u Mađarskoj publiku je uveo etnograf Đuro Franković. U svom je uvodniku gosp. Franković govorio o izumiranju priča-nja i sakupljanja toga narodnosnog blaga na pojedinim europskim područjima, te o ulozi i svrsi narodnih priča-er, kako reče, njihov je cilj prenositi moralne vrednote, istovremeno ukazati na takozvanu ljestvicu pravih vrijednosti. Sakupljački rad pripovjedaka na onim područjima Podravine, Baranje, Bačke, u okolici Budimpešte, u zapadnoj Mađarskoj ili u Zalskoj županiji gdje obitava hrvatska zajednica, po riječima Đure Frankovića, mogu se smatrati stručno dragocjenim i prava su rijetkost. Po radi ilustracije naveo je nekoliko naslova i sakupljača narodnih pripovjedaka, primjerice Nikolu Tordinca „Dijete i šarkanj”, Ernesta Eperjessya „Piše pismo Kraljeviću Marko” ili Živka Mandića „Latice ivančice”, te ne u posljednjem redu bogati naslovni skup svoga sakupljačkog rada poput „Baranjski biseri”, „Zlatne niti” ili „Krikus-kra-kus”.

Pojedine svojstvene legende hrvatske zajednice u Mađarskoj nose u sebi motive staroslavenske vjere, ulogu vrhovnoga božanstva Peruna preuzima Franjo

Marčetin, a lik njegova glavnoga protivnika boga zemlje, voda i podzemlja Velesa poistovjetit će đavao. Također među glavnim likovima tih pripovjedaka često se pojav-ljuje i Ciganin, koji će nasamariti đavla, u erotskim pričama je mudriji od svećenika, ali ipak ne može prevariti krsnu kumu smrt, kao što ni lukavoga vojnika. Đuro Franković govoreći o motivu seksualnosti, što je, kako kaže, izostalo iz pripovjedaka, govorio je o martinačkome kreativnom kazivaču Andriji Hidegu, koji je tijekom šezdesetih godina pričao i tako prenosio pripovijetke toga kraja. Pri kraju večeri profesionalna kaziva-čica narodnih pripovjedaka Marijana Kovač, na veliko zadovoljstvo publike, na mađar-skom jeziku kazivala je pripovijetke iz zbirke Đure Frankovića „Katona a majmok orszá-gában”.

Zahvalna publika

Nakon te uistinu čarobne večeri s bogatstvom podataka, slušatelju nije preostalo ništa drugo, nego nastaviti priču doma či-tajući narodne pripovijetke.

Kristina Goher

Nagrada „Za Petrovo Selo” uručena Jolanki Kočiš i Mariji Kurcz-Geošić

Na 20. Jesenskom folklornom otpodnevnu u Petrovom Selu i ljetos je, jur po običaju, uručeno najveće priznanje ovoga naselja. Kako je rekla načelnica Petrovoga Sela Agica Jurašić-Škrapić, za stvaranje, gajenje i očuvanje lokalnih vrijednosti potrebni su i ljudi koji s odgovornošću, voljom i željom, odano se zalažu za spašavanje jur prlje spomenutih kinčev. Na tom zvanom narednom putu ho-

Jolanka Kočiš, zborovodja „Ljubičica”

daju brojne petroviske grupe, ženski jačkarni zbor «Ljubičica» koji će dojuče ljetos svečevati 30. obljetnicu postojanja, Igrokazačko društvo koje je prošloga vikenda proslavilo 25. obljetnicu djelovanja i HKD «Gradišće» koji jur 63 ljet dugo krasi folklornu scenu cijele ove regije. Pravoda ne moru se zabiti u ovom vrijednom djelovanju ni zasluge preceva, prezkih danas ne bi mogli s gizdošću slaviti i svečevati «škrinju vrijednosti». Zahvaljujući marljivom štabu lokalne televizije «Lipa», mnogo ljet je čuda materijalov, zanimljivih razgovorov, događajev snimljeno, a digitaliziranje je sad u tijeku s najmodernijim sredstvi, čemu je materijalnu pozadinu ponudilo i naticanje Ministarstva ruralnoga razvoja, koje je sa svotom od 1,5 milijun forintov potpomagalo to djelo. Tako je dobru vist najavila peljačica sela, a potom je gratulirala dvim zaslužnim peršonom na Nagradi «Za Petrovo Selo».

Jolanka Kočiš je kot dite s roditelji, pedagogi živila jur u ovom selu i naučila je da smo svi dužni skrbiti se za druge. Od 1976. ljeta je učiteljica glazbenoga odgoja i ugarskoga jezika ter književnosti u petroviskoj školi, režirala je ugarske kazališne kusiće, peljala dičji jačkarni zbor, bila je knjižničarka kot i zastupnica Seoske samouprave. Od samoga početka je zborovodja pjevačkoga zbora «Ljubičica», mjesna aktivistkinja Črljenoga križa, organizatorica brojnih kulturnih programov, lektorica ugarskoga jezika petroviskih izdanj, plakatov, biltenov, jačkarnih knjig. Za sve te, dugoljetne, zasluge joj je dodijeljena nagrada, na kojoj su joj čestitale i sestre (članice hrvatskoga jačkarnoga zbora «Danica» va Bika) i predsjednik Hrvatske samouprave Bika, Janoš Virag. Druga slavljena toga dana je bila takaj jedna pedagoginja u penziji, Petroviščanka Marija Kurcz-Geošić ka se je za visokoškolskim studijom vratila u svoje rodno selo i dicu je svenek motivirala da vlašće slobod-

no vrime korisno potrošu. Nje ljubav prema prirodi, zaštiti okoliša i dandanas joj je dio žitka, skrb za seoske vrčake, dičji park, kinčenje seoskih trgov joj i danas ne spada teško. «Greenpeace Mary», šalno ju ovako zovu u Petrovom Selu, je nadalje članica lokalnoga Črljenoga križa, od samoga početka je kotrig odbora «Zaklade za Petrovo Selo» i jačkarnica ženskoga zbora «Ljubičica». Na mramornoj ploči ka se nalazi na stijeni Kulturnoga doma, uz dosadašnje nagradjene, Ivana Šnellera, Lajoša Škrapića, Janoša i Zoltana Škrapića ter Ane Škrapić-Timar, vrijeda će se dodati još i imena pred kratkim odlikovanih peršonov.

-Tiho-

Mariji Kurcz-Geošić gratulira notaruš dr. Gábor Linhart

Bogatstvo...

Dušočanke 2010. godine

Tjedan hrvatske kulture u Stolnom Biogradu

Upoznati, primiti i poštovati

Pod pokroviteljstvom stolnobiogradske županijskog nadbiskupa Antala Spányija i gradonačelnika naselja Andrása Cser-Palkovicsa, između 26. i 30. listopada u prostorijama Doma za vjeronauk i opću prosvjetu „Sveti Stjepan“, u organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave održan je prvi „Tjedan hrvatske kulture“. Na programe priredbe publika se odazvala u lijepome broju.

Prvog dana Tjedna nazočne je na hrvatskome jeziku pozdravila predsjednica stolnobiogradske Hrvatske samouprave Janja Cindrić Jakubek, ujedno i ravnateljica Doma za vjeronauk i opću prosvjetu „Sveti Stjepan“. Kako reče, svakoga se mjeseca održavaju priredbe i sadržaji u organizaciji samouprave kojoj je na čelu. Tako se i narodila misao o organiziranju „Tjedna hrvatske kulture“, i njegovi su sadržaji samo mali isječak iz bogate hrvatske kulture koju stanovnici ovoga grada trebaju upoznati. Posebno je pozdravila ravnateljicu budimpeštanske Hrvatske škole Anu Gojtan te joj ujedno i predala riječ.

Ravnateljica Gojtan također je pozdravila publiku te predložila neka zajednički pogledaju promidžbeni film o budimpeštanskom HOŠIG-u. Nakon toga je opisala koji su inovativni sadržaji u školi, mogućnosti za rad s darovitim učenicima i o gostovanjima i partnerskim ustanovama u Republici Hrvatskoj te o posjetima visoko rangiranih osoba. „Mađarski povijesni spomenici u Republici Hrvatskoj“ naslov je izlaganja zastupnika stolnobiogradske Hrvatske samouprave Karola Balinta. Podnaslov njegova izlaganja mogao bi biti Putevima zajedničkih hrvatsko-mađarskih kraljeva i obitelji. Naime, predavač je u sklopu šezdesetominutnoga predavanja, koje je potkrijepio fotografijama što ih je slikao tijekom putovanja po Hrvatskoj, dao je kratak uvid u zajednička povijesna razdoblja koja su obilježila skupnu prošlost. Bilo je riječi primjerice o obitelji Zrinski, plemićkoj obitelji Frankopan, svetom Ladislavu, Kolomanu Mudrom, Beli IV. itd. i to po građevinskim spomenicima pojedinih hrvatskih naselja. Posebno je istaknuo da bi svako povijesno razdoblje zahtijevalo više-satno izlaganje. Sadržaje su toga dana čitanjem svojih prijevoda hrvatskih stihova na mađarski jezik zatvorile Henrika Szentgyörgyi i Ljubica Mušković Balint.

Dan 27. listopada bio je posvećen hrvatskoj kinematografiji, emitiran je dugometražni film scenarista i redatelja Arseno Antona Ostojića „Ta divna splitska noć“ (2004.). Ostojićeva je drama osvojila niz prestižnih hrvatskih i međunarodnih filmskih nagrada, među inima bio je službeni hrvatski predstavnik na 78. dodjeli nagrade američke filmske akademije „Oscar“, ujedno i redatelj debitantski film na pulskome filmskom festivalu. Sutradan u središtu pozornosti bile su osebujna etnološka svojstva Hrvata u Mađarskoj. Vrsni etnolog Šandor Horvat, uz fotografski prikaz, izlagao je na temu „Hrvati u Mađarskoj – od Bunjevaca do rackih Hrvata“. Bilo je riječi među ostalim o ukrasnim zrcalima na prslucima gradišćanskih Hrvata, o običaju Materice i Oci u Bunjevaca, s renesansnim likovnim detaljem na rukavima podravske nošnje, kako se javlja motiv smrti u svadbenim običajima pomurskih Hrvata, izrazima i toponimima rackih Hrvata, o šokačkoj narodnoj nošnji (rubina) koja se izrađuje od lanenoga tkanja, ili o vezovima bošnjačkih Hrvata.

I ako je već bilo riječi o odnošajima i vezama unutar hrvatsko-mađarske povijesti, neizostavni je dio toga života i uloga

Janja Cindrić Jakubek pozdravlja nazočne.

Crkve. Otac isusovačkoga reda, urednik časopisa „Szív“ (Srce) Arpad Horvat 29. listopada iz više motrišta je govorio o povijesnom isprepletanju hrvatske i mađarske Crkve, raznolikostima i sličnostima u prošlosti i sadašnjici. Kako primjerice Hrvati postupno prihvaćaju kršćanstvo, o ulozi bizantskih i franačkih misionara te benediktinaca, ili o zagovorniku staroslavenskoga jezika i glagoljaškoga bogoslužja biskupu Grguru Ninskome, o raskolu između Zapadne i Istočne Crkve, o personalnoj uniji s Mađarskom, kako hrvatskom katoličanstvu posebno obilježje daju franjevci, dominikanci ili isusovci. Među raznolikostima otac Arpad navodi primjerice kako reformacija nikada nije poprimila dublje korijene u Hrvatskoj za razliku od Mađarske. Večer je pjevanjem pjesama svjetskih klasika uveličala Viktória Stribu. Druženje je nastavljeno na plesničnici, na kojoj su oni vještih nogu zaplesali na svirku tukuljskoga sastava Kolo.

Dana 30. listopada prijatelji iz Zadra su zabavljali publiku, klapa Anima Maris s hrvatskim napjevima, a hrvatski kuhar Robert Majanović u krunidbeni grad mađarskih kraljeva dočarao je specijalitete dalmatinske kuhinje. Tijekom Tjedna rodila su se nova poznanstva i veze, kao i s budimpeštanskim HOŠIG-om. Iduće godine u kazališnoj dvorani Doma za vjeronauk i opću prosvjetu „Sveti Stjepan“ gostuje njihova Literarna i plesna scena s kazališnom predstavom „Vremeplov – 800-godišnja zajednička hrvatsko-mađarska povijest“.

Čestitam svim sudionicima, predavačima koji su odista majstorski složili svoja izlaganja, i ne u posljednjem redu organizatoru svim djelatnim članovima stolnobiogradske Hrvatske samouprave za dobro osmišljeni, bogat i raznolik Tjedan hrvatske kulture. I, naravno, za odlično gostoprimstvo! Mađarsko je stanovništvo dobilo krasan uvid u bogatu i šaroliku kulturu, povijest, običaje i vjerski život i u Lijepoj Našoj i u nas, Hrvata u Mađarskoj. Zajednički nam je interes da se to upozna, primi i poštuje.

Kristina Goher

20. Nakovićevo naticanje u koljnofskoj organizaciji

U fokusu gradišćanski književnik Anton Leopold

Prvi put u organizaciji Dvojezične škole „Mihovil Naković“ i Hrvatske samouprave u Koljnofu je 21. oktobra, u srijedu, priredjeno sad jur tradicionalno spravišće gradišćanskih školarov uz lipu rič i književnost. Pred dvadesetimi ljeti profesorica Matilda Böls je pod kreljuti Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj pokrenula ovo naticanje, onda još na Visokoj školi u Sambotelu. Potom je priredjenje Nakovićevo naticanja prikzeo Pedagoški institut sa savjetnicom za hrvatski jezik Editom Horvat-Pauković, a od ovoga ljeta Nakovićevo naticanje je u cjelini došlo pod domaći krov.

Kako je rekla glavna organizatorica Inga Klemenšić, minjati nisu kanili ništa, sve se je odvijalo po uhodanom sistemu, tako da u četiri kategorija se je naticalo kih sedamdeset dice, ali cilj je odsad da se školarom bolje približuje književna djelatnost pojedinih piscev iz gradišćansko-hrvatske literature. Tako da je ljetos u fokusu stao pjesnik i pisac Anton Leopold iz Austrije, a na raspolaganje se je stavilo naticateljem kih pedeset pjesmic u niži razredi, u 5. – 6. razredu njegov tekst pod naslovom „Oj jesenske duge noći“, u 7. – 8. razredu pak kratki napis „Nogometas“. Žiri je i ovput imao tešku zadaću jer morao je izabrati najbolje recitatore i štitelje po najboljem naglasku, točnosti i interpretiranju.

Na početku bogatoga kulturnoga programa u školskoj auli je brojne goste pozdravila Agica Sárközi, ravnateljica škole, i zaželjila je svim nazočnim da se dobro čutu pri nji i da dalje gaju čuvaju lipe misli na koljnofsku školu. Tanci i jačke, recitacije i debitiranje novoga tamburaškoga sastava od učiteljic, sve u svemu malo su oslobodili stresnu atmosferu i napetost kod onih ki su vrijeda potom stali pred izazov. U niži razredi su sidili u žiriju kotrigr, bivša pedagoginja koljnofske škole Terika Danijel-Kolonović, negdašnja ravnateljica undanske škole Marija Fülöp-Huljev uz predsjedništvo dr. Roberta Hajszana, povjesničara i peljača Panonskoga instituta u Pinkovcu, a u gornji razredi dr. Mijo Karagić, bivši predsjednik HDS-a i književnik, reporterka hrvatske emisije ORF-a Silvija Bucolić, s predsjednicom žirija dr. Žužanom Meršić, profesoricom hrvatskoga jezika i književnosti u Sambotelu. Dok su se školar naticali, potom se pak bavili ručnim djelom vezano za jesen, pe-

Svi diozimatelji jubilarnoga naticanja

dagogi su se pri okruglom stolu mogli informirati od Ivana Gugana, predsjednika HDS-a, o budućem hrvatskom školskom centru koji će, po planu, jur dođuće ljetu štartati u Sambotelu. Pri proglašenju rezultata, on se je zahvalio i organizatorom i pedagogom, kako i naticateljem da ljetu na ljetu marljivo se pripravljaju i svojom ljubavlju čuvaju hrvatsku rič. Zahvaljujući samoupravam, DGHU-u, Hrvatskom štamparskom društvu i PAIN-u, i ovput su podiljeni vridni dari, a med podupirače se ubrajaju i dvi županijske Hrvatske samouprave, kade živu Gradišćanski Hrvati. I ne nazadnje, neka stoju ovde i rezultati:

1. kategorija (1. i 2. razred):

1. Šara Jambrić (Kemlja) i Petar Rožonić (Koljnof)
2. Kornelija Radić (Bizonja) i Lili Šali (Kemlja)
3. Nora Perješi (Petrovo Selo) i Hana Alas (Unda)

2. kategorija (3. i 4. razred):

1. Zorka Bauer (Koljnof)
  2. Lili Völgyi (Koljnof)
  3. Jandre Kovač (Hrvatski Židan)
- Posebna nagrada: Kata Kumanović (Hrvatski Židan) i Ninetta Nyiró (Bizonja)

3. kategorija (5. i 6. razred):

1. Danica Handler (Petrovo Selo)
  2. Sabina Viši (Koljnof)
  3. Lucija Barilović (Petrovo Selo)
- Posebna nagrada: Mate Weidinger (Kemlja)

4. kategorija (7. i 8. razred):

1. mjesto: Karmela Pajrić (Koljnof)
  2. mjesto: Krištof Habetler (Gornji Četar)
  3. mjesto: Kevin Takács (Koljnof)
- Posebna nagrada: Patricija Kelemen (Petrovo Selo).

Časni gosti i člani žirija

Svečana predaja doma zdravlja u Starinu

Poput više gradova i naselja u Baranjskoj županiji, i podravsko selce Starin bilo je u mogućnosti obnoviti svoj dom zdravlja. U ovome slučaju to je značilo stvoriti sasvim novo mjesto za primanje bolesnika. Na svečanoj predaji bio je i Csaba Nagy, predsjednik Skupštine Baranjske županije, koji je u velikoj mjeri pridonio da ovaj projekt bude uspješan.

Prije nekoliko godina rodila se zamisao za obnovu doma zdravlja u Starinu, na poticaj dr. Borbale Šajić, koja već desetljećima radi u selu kao liječnica i trudi se bolesnike opskrbiti na što višoj razini. Kada su otkrili da postoji mogućnost za taj projekt, odmah su to i iskoristili. Lani je bio objavljen Operativni program za okolicu i energiju – 2014-4.10/N „Razvoj fotonaponskih sustava“ koji

Csaba Nagy i Šandor Matoric

je rado primljen u cijeloj zemlji. Cjelokupna svota natječaja iznosila je pet milijardi forinti, na što su mogli podnijeti zahtjev mjesne samouprave i proračunske ustanove mjesne uprave. Za taj je natječaj Starin podnio zahtjev i zatražio pomoć u pripremi i provedbi projekta, i dobio je 25 230 389 Ft bespovratne potpore. Pomoć toga natječaja mogli su razvijati:

GAMESZ, dom za starije osobe, osnovnu školu, dom zdravlja, dom kulture i načelnikov ured. Lani je objavljen i natječaj „Razvoj primarne zdravstvene zaštite“, DDOP-3.1.3/G-14, pod kojim se u južnopodunavskoj regiji mogu razvijati primarne zdravstvene zaštite. Iznos je potpore bio između 10 i 60 milijuna forinti. U vezi sa spomenutim ulaganjem Starin je dobio 55 831 748 Ft bespovratne potpore uz pomoć tvrtke EU-Winner Kft.

U južnopodunavskoj regiji zdravstveno je stanje ljudi već desetljećima nepovoljno, što je uglavnom zbog nepravilnog načina života, dobro zdravlje utječe na kakvoću života, a zbog čega je iznimno važno da opskrba bude što djelotvornija.

je rado primljen u cijeloj zemlji. Cjelokupna svota natječaja iznosila je pet milijardi forinti, na što su mogli podnijeti zahtjev mjesne samouprave i proračunske ustanove mjesne uprave. Za taj je natječaj Starin podnio zahtjev i zatražio pomoć u pripremi i provedbi projekta, i dobio je 25 230 389 Ft bespovratne potpore. Pomoć toga natječaja mogli su razvijati:

GAMESZ, dom za starije osobe, osnovnu školu, dom zdravlja, dom kulture i načelnikov ured. Lani je objavljen i natječaj „Razvoj primarne zdravstvene zaštite“, DDOP-3.1.3/G-14, pod kojim se u južnopodunavskoj regiji mogu razvijati primarne zdravstvene zaštite. Iznos je potpore bio između 10 i 60 milijuna forinti. U vezi sa spomenutim ulaganjem Starin je dobio 55 831 748 Ft bespovratne potpore uz pomoć tvrtke EU-Winner Kft.

U južnopodunavskoj regiji zdravstveno je stanje ljudi već desetljećima nepovoljno, što je uglavnom zbog nepravilnog načina života, dobro zdravlje utječe na kakvoću života, a zbog čega je iznimno važno da opskrba bude što djelotvornija.

U južnopodunavskoj regiji zdravstveno je stanje ljudi već desetljećima nepovoljno, što je uglavnom zbog nepravilnog načina života, dobro zdravlje utječe na kakvoću života, a zbog čega je iznimno važno da opskrba bude što djelotvornija.

U južnopodunavskoj regiji zdravstveno je stanje ljudi već desetljećima nepovoljno, što je uglavnom zbog nepravilnog načina života, dobro zdravlje utječe na kakvoću života, a zbog čega je iznimno važno da opskrba bude što djelotvornija.

U južnopodunavskoj regiji zdravstveno je stanje ljudi već desetljećima nepovoljno, što je uglavnom zbog nepravilnog načina života, dobro zdravlje utječe na kakvoću života, a zbog čega je iznimno važno da opskrba bude što djelotvornija.

U južnopodunavskoj regiji zdravstveno je stanje ljudi već desetljećima nepovoljno, što je uglavnom zbog nepravilnog načina života, dobro zdravlje utječe na kakvoću života, a zbog čega je iznimno važno da opskrba bude što djelotvornija.

Prije nekoliko godina, na poticaj dr. Borbale Šajić, rodila se zamisao za obnovu doma zdravlja u Starinu.

U prijepodnevnim satima okupilo se društvo na licu mjesta, bili su tamo predsjednici hrvatskih samouprava i načelnici okolnih naselja, bolničari, policajci, šeljinski župnik Jozo Egri, suradnici doma zdravlja, svi pomagači i, dakako, liječnica sela dr. Borbala Šajić. Načelnik sela Šandor Matoric pozdravio je nazočne i zahvalio svima koji su išta pridonijeli uspješnosti projekta. Nakon njega i šeljinski gradonačelnik Attila Nagy iznio je svoje mišljenje i selu poželio sve najbolje. Dom je po kršćanskim običajima blagoslovio šeljinski župnik Jozo Egri. Načelnik sela s poklon-paketima zahvalio je na pomoći mladih koji su bili odgovorni za izradbu projekta, a oni su bili: Dániel Répás, Szabolcs Szőlósi i Marijana Matoric. Nakon svečane predaje svi su bili rado viđeni gosti na objedu u domu i na druženju uza svirku tamošnjega Tamburaškog orkestra „Biseri Drave“.

Luca Gažić

Šeljinski župnik Jozo Egri blagoslovio je dom zdravlja.

Moderna liječnička ordinacija

Mala stranica

REZULTATI NATJEČAJA „I moji su roditelji pohađali našu školu“

Serdahelska Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“ i Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod „Stipan Blažetin“ u okviru programa Pomurskih jesenskih književnih dana raspisali su natječaj „I moji su roditelji pohađali našu školu“. Učenici nižih razreda trebali su oslikati svoju školu ili napisati nešto o životu škole, a učenici viših razreda sakupiti stare fotografije iz povijesti škole i ispitati roditelje kako je bilo kada su oni pohađali školu.

Stiglo je ukupno 82 rada (64 likovnog i 18 sakupljačkog rada), čak ih je stiglo i iz Mohača i Draškovca.

Svi koji su poslali natječaj nagrađeni su, a oni koji su se istakli svojim radom dobili su posebne nagrade. Nagrađivanje učenika materijalno su potpomogli Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod «Stipan Blažetin» i Savez Hrvata u Mađarskoj.

Za likovna ostvarenja posebno su nagrađeni ovi učenici: Mira Prosenjak, Nenad Gujaš, Korina Körösi, Réka Orsós, Georgina Doboš, Džesika Varadi, Bence Horvat, Sára Vajdai, Léna Krimmel, Botond Völgyi, Jazmin Vajdai, Marcel Bedő, Greta Marić, Evelin Kutaši, Liliána Kemény i Melani Mihoci.

Zahvaljujući Hrvatskomu kulturno-prosvjetnom zavodu «Stipan Blažetin», najbolji natjecatelji sakupljačkog rada nagrađeni su i putovanjem u Zagreb i u Čazmu na Danu svetog Nikole, 6. prosinca. To su ovi učenici: Armin Hason, Rihard Dara, Balint Tot, Hana Lukač i Ana Tirasi.

Natječaj učenika Armina Hasona

1977. godine sam prošla prvi put prag ove škole. Učiteljica Duša me čekala ordačno. Ona me naučila pisanje i čitanje. U 3. razredu nas je podučavao učitelj Stjepan Konkoly. Svake godine smo čekali ishit povodom dana, ptica i drveća, kada smo išli na izlet u „Biskitovu“, imali smo lano postaje. U razredu je bilo samo četiri djevojke, zato smo nerudljivo čekali 3. razred, jer je iz drugog ota došlo novih učenika. Smali smo jako dobro društvo. Učiteljica Čerčić je podučavala nama pisi, gnyra se ezala „Folisa“. Smali smo puno nakupa u otkonim naučjuna. Učitelj Tani nas je naučio, kako se igra rukomet. Na izletima smo se upoznali s nepoznatima cijele Mađarske. Smali smo dobre odnose i sa ostalim učenicima naše škole. 1995. godine smo imali godišnjicu. Nakon 15 godina smo imali prvi put sastanak u školi, gdje smo se rado prisjećali lijepih uspomena.

Beata Mihoci
- bivša učica -

Natječaj učenika Balinta Tota

Članovi žirija na školskom maskenbalu 1976. godine

Nastavnici škole Marica Čerčić, Jelica Dobos - Gujaš, Lajos Lukač, Teréz Hilar i Teréz Tamas uživaju u najboljoj predstavi učenika. Maskenbal se po starom običaju svake godine održavao krajem zime. Učenici su u prizemlju škole u šarenim kostimima i u maskama predstavili se a žiri ih je ocjenjivao. Bilo je uvelik veselo, zabavno.

Balint Tot
učenik 6-og razreda

Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod „Stipan Blažetin“ ima bogat repertoar programa do kraja godine

Pošto je na zadnjoj skupštini Hrvatske državne samouprave prihvaćen program i proračun Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“ za IV. tromjesečje tekuće godine, ustanova je započela svoj rad. Do kraja godine Zavod će ostvariti sadržajne programe u suorganizaciji s raznim hrvatskim organizacijama i ustanovama. Na HDS-ovoj skupštini održanoj 26. rujna 2015. godine u Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu Hrvata u Mađarskoj u Vlačićima na otoku Pagu prihvaćen je proračun Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavod „Stipan Blažetin“ za 2015. godinu u iznosu od 7 263 000 Ft.

Do kraja godine Zavod će ostvariti sadržajne programe u suorganizaciji s raznim hrvatskim organizacijama i ustanovama.

Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod „Stipan Blažetin“ do kraja 2015. godine vodi Marija Vargović, predsjednica Hrvatske samouprave Zalske županije, kao vršiteljica dužnosti. Voditeljica je započela usuglašavanje u svezi s raznim programima u kojem zasada Zavod ima većinom ulogu usklađivanja. Sjedište je ustanove Fedakova kurija u Serdahelu, na kojem je mjestu voditeljica dostupna svake srijede od 8 do 14 sati, a ostalo vrijeme obavlja na terenu, npr. odlazi nekim pjevačkim zborovima pomagati pri učenju hrvatskih pjesama i molitava, organizira hrvatsku misu i dogovara se oko raznih programa. U Pomurju uvijek je bio problem podučavanje folkloru, nema mnogo stručnjaka, a ni nastavnika tamburice, stoga su hrvatske ustanove i samouprave molile da se to pitanje riješi u okviru nove ustanove. Prema dogovoru, upoznavanje hrvatske kulture i folkloru započeo je u svim hrvatskim pomurskim dječjim vrtićima, u Fičehazu i Keresturu podučava Henrijeta Novak, voditeljica keresturske školske plesne skupine i učiteljica, u Mlinarcima,

Serdahelu i Sumartonu Andreja Fehervari, bivša voditeljica sumartonske plesne skupine mladih i pedagoginja, u Letinji Eržebet Penzeš Deli, odgojiteljica, a u Kaniži Magdalena Havaši, zastupnica tamošnje Hrvatske samouprave i odgovjiteljica. U keresturskoj Osnovnoj školi Nikole Zrinskog narodni ples podučava Preloškinja Mirjana Hrzić, a u Osnovnoj školi Katarine Zrinski Donjovidovčanka Gordana Zvošec. Obje su voditeljice kulturnih umjetničkih društava i uz njihovo podučavanje djeca su prisiljena rabiti hrvatski jezik. Učenje plesa uklopljeno je u nastavu na satima narodopisa i obvezatno

je za svako dijete, odnosno u izvannastavne plesne djelatnosti. Tijekom nastave djeca se upoznaju i sa značajkama određenih plesova, uče međimurske pjesme, upoznaju se s poviješću narodnog folkloru. Podučavanje tamburice odvija se u izvannastavnim djelatnostima u serdahelskoj i keresturskoj školi s pomoću učitelja glazbe Žolta Trojka i kaniških tamburaša. Do kraja godine ostvaruju se ove priredbe: Jesenski književni dani u Serdahelu, Festival najdeklica, najdečec u Keresturu, Martinje u Sumartonu. U okviru niza programa „Čakamo Božiča vu Pomurju“ priredit će se Adventski susret zborova u Sepetniku, Prikaz adventskih običaja u Pustari, Hodočašće u Zagreb, Adventski koncert u Kaniži i Žive jaslice u Sumartonu.

beta

Učenje narodnoga plesa u dječjem vrtiću

Obavijest

Dragi Hrvati i Hrvatice, poštovani čitatelji! Iz tiska je izašao Hrvatski kalendar 2016, zanimljivo štivo na dvjestodvadeset stranica, s nizom fotografija o događanjima među Hrvatima u Mađarskoj u 2015. godini. Hrvatski je kalendar godišnjak Hrvata u Mađarskoj, najčitanija knjiga već desetljećima. Po povoljnoj cijeni od 1000 Ft, neka i ovogodišnji kalendar bude ukras vašega doma. Naručite ga u Izdavačkoj kući Croatica. Adresa: Croatica Nonprofit Kft. 1065 Budapest, Nagymező u. 68. Telefon/faks: +36 1 269 2811, e-mail: croatica@croatica.hu.

KATOLJ – Hrvatska samouprava sela Katolja organizira svoju tradicionalnu godišnju priredbu prigodom Svete Kate, zaštitnice sela Katolja. Program će biti u subotu, 21. studenoga 2015., s početkom u 14.30 sati. U 15 sati u mjesnoj je crkvi svečana sveta misa na hrvatskom jeziku koju će predvoditi velečasni Ladislav Ronta, a misu će pjevati Mješoviti pjevački zbor Hrvata grada Harkanja. Zatim u mjesnom domu kulture, s početkom u 17 sati, slijedi folklorni program u kojem nastupaju pečuški KUD Tanac, Tanacova Dječja plesna skupina Pačići te Mješoviti pjevački zbor Hrvata grada Harkanja. Nakon druženja slijedi bal uza svirku Orkestra Juice.

SUMARTON – Hrvatska samouprava u suradnji s Hrvatskim kulturno-prosvjetnim zavodom «Stipan Blažetin» i Hrvatskom samoupravom Zalske županije 15. studenoga priređuje Martinje u Pomurju. U okviru programa, koji će početi u 16 sati u Seoskome domu, nastupit će polaznici dječjeg vrtića, učenici osnovne škole, a članovi pjevačkoga zbora KUD-a Sumarton predstaviti će igrokaz „Seoska krčma“. U okviru programa bit će prikazan običaj krštenja mošta.

OSTROGON – U Stručnoj srednjoj školi sv. Emerika (Ostrogon, Főapát u. 1) u subotu, 14. studenoga, od 10 sati priređuje se Znanstvena komemoracija P. Stjepana Uzdoczy-Zadavca, OMF biskupa, prigodom 50. obljetnice smrti. Predviđen je ovaj program: u 10 sati pozdravni govor – Tamás Vargha, državni tajnik Mađarskoga parlamenta. Prva sekcija: predsjedava Frigyes Kahler, predstojnik Kaznenog kolegija Županijskog suda u Vesprimu. Teme i izlagači: Stjepan Zadavec i rodni grad – Vladimir Kapun; Zadavec i društveni život grada Segedina – Péter Miklós; Emanuel Löw i Stjepan Zadavec – György Haraszti; Osnivanje Nacionalne vojske – Sándor Szakály. U 13 sati stanka za objed. Od 14 sati druga sekcija, predsjedava Sándor Szakály, glavni ravnatelj Zavoda za povijesno istraživanje „Veritas“. Uspostava vojne duhovne kapelanije – Lóránt Újházi; Zadavec pred narodnim sudom – Frigyes Kahler; P. Stjepan Zadavec kao govornik – Vjenceslav Tot. Završne misli Benedeka Dobszajya. U 16 sati sveta misa zadušnica za biskupa Zadavca, koju predvoditi biskup László Bíró, homiliju govori Félix Frajka. Polaganje vijenaca u kriпти. Domjenak.

POZIVNICA

Hrvatska samouprava Koljnofa
Vas srdačno poziva
na svoje priredbe u ovom mjesecu:

Gradišćanska olimpijada ...
Naticanje osnovnih škol
u odbojki i šahu
Mjesto: Osnovna škola
Mihovil Naković
Termin: 12. XI. 2015 (10.00)

Folklorno otpodne...
Nastupaju školske i selske grupe
Mjesto: Kulturni dom
Termin: 15.XI. 2015 (15.00)

Blizu je vrijeme...
Prezentacija najnovije knjige
Ane Šoretić s adventskimi
i božićnim prijetenji
Mjesto: Kulturni dom
Termin: 21.XI. 2015 (18.00)

MOHAČ – I ove je godine priređeno natjecanje pod nazivom Népek zenéje, tánca / Glazba, ples naroda. Prvi krug natjecanja bio je u Pečuhu, gdje su mohački KUD Zora i njihov prateći orkestar Poklade ušli u drugi krug. KUD Zora sada se priprema na poluzavršnicu koja će biti 14. studenoga u Gyuli. Prateći je orkestar i ovoga puta bio orkestar Poklade, koji je u poluzavršnicu ušao i samostalno. Članovi su orkestra: Tamás Balog, tamburica, Roland Róka, tamburica, Atila Andrić, basprim, Stipan Pavković, basprim, Marko Čelinac, harmonika, Balázs Bóka, brač, Dávid Bischof, kontrabas.

BAJA – Sljedeća redovita sjednica Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije bit će 17. studenog ove godine u županijskom Domu narodnosti u Baji, s početkom u 15 sati. Na dnevnom će se redu raspravljati o podupiranju mjesnih priredaba od regionalnog značenja i odlučivati o pristiglim molbama. Sjednica je ujedno i redovita godišnja javna tribina, stoga se pozivaju svi zainteresirani pripadnici hrvatske zajednice u Bačkoj kako bi dali svoje primjedbe i prijedloge u svezi s radom Županijske hrvatske samouprave.

BUDIMPEŠTA – Hrvatska samouprava grada Budimpešte i ove će godine organizirati adventsko putovanje u Zagreb. Predviđeni je polazak u petak, 11. prosinca, iz parkirališta budimpeštanskoga Hrvatskog đakčkog doma, a povratak u nedjelju, 13. prosinca, nakon doručka. Troškovi boravka i putovanja jesu: smještaj i hrana za dva dana 300 kuna/ osoba/dan (dva noćenja). Putne troškove snosi Hrvatska samouprava grada Budimpešte. Poveznice za detaljnije informacije: Anica Petreš Németh 70 459 3227, e-mail: anica@horvatok.com ili Eva Išpanović 70 335 7995, ispanovity. eva@upcmail.hu.

DAN HRVATA HORVÁT NAP

NOVEMBER 14.
FELSŐSZENTMÁRTON
Sportcsarnok/Sportska dvorana

2015

PROGRAM PRIREDBE

15.00

Sveta misa u crkvi sv. Martina
(Martinci, Fő u. 1.)
Misu koncelebriraju hrvatski
svćenici iz Mađarske

16.30

Svečano otvorenje Hrvatskog
kulturnog i sportskog centra Josip
Gujaš Džuretin (Martinci, Kossuth u. 4.)

17.00

Otvorenje izložbe
„Crtice iz života podravskih Hrvata“

17.30

Pozdravni govori, dodjela odličja
Kulturni program
„Ja sam junak iz doline, iz te krasne
Podravine“

Sudjeluju:

- Ženski pjevački zbor „Korjeni“ i
Orkestar „Drava“
- Mladi tamburaši iz Martinaca i Šeljina
- KUD „Podravina“ (Barča)
- KUD „Drava“ (Lukovišće)
- „Biseri Drave“ (Starin)
- Orkestar Vizin (Pečuh)

19.00

Prijem

A RENDEZVÉNY PROGRAMJA

15.00

Szentmise a Szent Márton templomban
(Felsőszenmárton, Fő u. 1.)
A misét magyarországi horvát papok
koncelebrálják

16.30

A Josip Gujaš Džuretin Horvát Kulturális
és Sport Központ ünnepélyes
megnyitója
(Felsőszenmárton, Kossuth u. 4.)

17.00

„Jelenetek a Dráva-menti horvátok
életéből“ c. kiállítás megnyitója

17.30

Ünnepi köszöntők, díjátadás
Kulturális program
„Ja sam junak iz doline iz te krasne
Podravine“

Közreműködnek:

- „Korjeni“ Asszonykórus és a „Dráva“
Zenekar
- Felsőszenmártoni és sellyei
fiatal tamburasok
- „Podravina“ Kulturális Egyesület (Barcs)
- „Dráva“ Kulturális Egyesület (Lakócsa)
- „Biseri Drave“ (Drávasztára)
- Vizin Zenekar (Pécs)

19.00

Fogadás